

Härryda kommun
Lisbeth.E.Hogstrom@hvaa.se

Inrättande av vattenskyddsområde och föreskrifter för Nedsjöarna (Västra Nedsjön och Östra Nedsjön) i Härryda och Bollebygds kommuner

Beslut

Länsstyrelsen i Västra Götalands län beslutar, med stöd av 7 kap. 21 § miljöbalken, att inrätta nytt vattenskyddsområde i Nedsjöarna (Västra Nedsjön och Östra Nedsjön) i Härryda och Bollebygds kommuner, samt att upphäva det skyddsområde och de skyddsbestämmelser som meddelades för Hindås (Västra Nedsjön) genom Vattendomstolen vid Vänersborgs tingsrätts dom den 15 december 1982 (del av VA 38/82).

Det nya vattenskyddsområdet består av en zon och utbredningen framgår av bifogad karta (bilaga 1).

Länsstyrelsen beslutar, med stöd av 7 kap. 22 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att nedanstående föreskrifter ska gälla inom vattenskyddsområdet.

Länsstyrelsen överlåter, med stöd av 7 kap. 22 § tredje stycket miljöbalken, åt den kommunala nämnd som har till uppgift att fullgöra kommunens uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet i aktuell kommun att pröva tillstånd och anmälningar enligt föreskrifter i detta beslut.

Föreskrifter för vattenskyddsområdet

Petroleumprodukter

1 § Uppställning eller parkering av tankbilar, tankbilssläp, järnvägstankvagnar eller transportbehållare, som innehåller mer än 150 liter petroleumprodukter, är **förbjudet**.

Undantag gäller för

1. petroleumprodukter i drifttank på fordon eller i hydraulsystem, och
2. hantering i samband med akuta åtgärder för att trygga trafiksäkerhet eller framkomlighet på allmän väg.

Hälso- och miljöfarliga produkter

2 § Hantering av mer än 150 liter hälso- och miljöfarliga produkter kräver **tillstånd**.

Undantag gäller för

1. hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor (definierade och reglerade i NFS 2021:10 eller efterföljande revideringar),
2. transport,
3. förvaring med nederbördsskydd och sekundärt skydd,
4. hantering av förpackade produkter avsedda för försäljning i detaljhandeln, och
5. hantering i samband med akuta åtgärder för att trygga trafiksäkerhet eller framkomlighet på allmän väg.

3 § Yrkesmässig spridning utomhus av kemiska bekämpningsmedel är **förbjudet**.

Undantag gäller för punktbehandling.

4 § Jord- och vattenslagning av plantor behandlade med kemiska bekämpningsmedel är **förbjudet**.

Trafik på sjö och is

5 § Användning av båt eller annan farkost med bensin- eller dieseldriven tvåtaktsmotor utan direktinsprutning på sjöarna är **förbjudet**.

6 § Användning av bensen- eller dieseldrivna fordon eller flygfarkost på isbelagd sjö kräver **tillstånd**.

Fordonstvätt

7 § Fordonstvätt är förbjudet.

Undantag gäller för

1. tvätt i recirkulerande anläggning som saknar utsläpp av avloppsvatten eller i anläggning som är ansluten till det kommunala spillvattennätet, och
2. tvätt med enbart kallt vatten, utan användning av avfettningsmedel eller tvättmedel eller utrustning för högtryck.

Växtnäringsämnen

8 § Yrkesmässig spridning av slam från avloppsreningsverk och humanurin är **förbjudet**.

9 § Yrkesmässig spridning av aska kräver **tillstånd**.

Avledning av avloppsvatten

10 § Nyetablering av avloppsanläggning för bad-, disk- och tvättvatten kräver **tillstånd**.

11 § Nyetablering av bräddavlopp eller nödavlopp för spillvatten med utsläpp inom vattenskyddsområdet kräver **tillstånd**.

Dagvatten

12 § Nyetablering av dagvattensystem från allmän väg, järnväg eller industriområde med avrinning till vattendrag inom vattenskyddsområdet kräver **tillstånd**.

Avfall och förorenade massor

13 § Uppläggning på mark av avfall, förorenade massor eller massor med okänt föroreningsinnehåll är **förbjudet**.

Undantag gäller för

1. kompostering av hushållsavfall på den egna tomten,
2. trädgårdsavfall,
3. tillfällig uppläggning i samband med markarbeten, och
4. tillfällig uppläggning av avfall som inte är farligt avfall vid

byggnads- och rivningsarbeten för en- eller tvåbostadshus i väntan på borttransport.

14 § Uppläggning av snö som hämtats från trafikerade ytor utanför vattenskyddsområdet kräver **tillstånd**.

15 § Lagring av farligt avfall kräver **tillstånd**.

Undantag gäller för

- 1. lagring av farligt avfall som uppkommer i det egna hushållet, och*
- 2. lagring av farligt avfall som uppkommer i egen verksamhet och som förvaras skyddat från nederbörd och med sekundärt skydd.*

Avverkning av skog

16 § Avverkning överstigande 0,5 hektar får inte ske utan **anmälan**.

Markarbeten och utfyllnad

17 § Schaktningsarbeten med en större volym än 500 kubikmeter kräver **tillstånd**.

Undantag gäller för

- 1. akuta schaktningsarbeten som är nödvändiga för att trygga trafiksäkerhet, framkomlighet på allmän väg eller järnväg, eller dammsäkerhet, och*
- 2. akuta schaktningsarbeten som är nödvändiga för att trygga vatten- eller elförsörjning, avloppshantering, dagvattenhantering eller tele- eller IT-kommunikation.*

18 § Användning av avfall, förorenade massor eller massor med okänt föroreningsinnehåll för utfyllnad, återfyllnad eller andra anläggningsarbeten kräver **tillstånd**.

Undantag gäller för återfyllnad med uppgrävda massor som inte misstänks vara förorenade och som tillfälligt varit upplagda i samband med akuta markarbeten.

Skyltning

19 § Inom vattenskyddsområdet får vattentäktens huvudman ta annans mark i anspråk för att sätta upp informationsskyltar om vattenskyddsområdet.

Allmänna bestämmelser

20 § Dessa föreskrifter gäller inte för den hantering, de åtgärder och den verksamhet som är nödvändig för drift, utveckling och underhåll av den kommunala vattentäkten och vattenverket.

21 § Ansökan om tillstånd och anmälan enligt dessa föreskrifter ska göras till den kommunala nämnd som ansvarar för miljö- och hälsoskyddsfrågor i aktuell kommun.

22 § Tillstånd enligt dessa föreskrifter krävs inte om verksamheten har tillståndsprövats eller kräver tillstånd enligt andra kapitel i miljöbalken, eller enligt förordning utfärdad med stöd av miljöbalken eller föreskrifter meddelande med stöd av miljöbalken.

Vidare krävs inte tillstånd om den reglerade användningen (åtgärden) är prövad, eller kommer att prövas, med stöd av väglagen (1971:948), lagen om byggande av järnväg (1995:1649), ellagen (1997:857) eller andra lagar där miljöbedömning enligt 6 kap. miljöbalken krävs.

23 § Dispens från förbud enligt dessa föreskrifter kan efter skriftlig ansökan medges av Länsstyrelsen i Västra Götaland. Detta under förutsättning att sökanden kan styrka att den sökta dispensen inte motverkar syftet med föreskriften och att det finns särskilda skäl för en dispens.

Definitioner

24 § I dessa föreskrifter avses följande:

Avfall: Ett föremål eller ämne som definieras som avfall enligt 15 kap. 1 § miljöbalken.

Byggnads- och rivningsarbete: Uppföra, underhålla, ändra eller riva byggnad.

Dagvatten: Tillfälliga flöden av till exempel regnvatten, smältvatten, spolvatten och framträngande grundvatten som inte tränger ned i marken utan avrinner på markytan.

Farligt avfall: Avfall klassificerat som farligt enligt avfallsförordningen (2020:614).

Förorenade massor: Massor från ett förorenat område, det vill säga från ett område vars föroreningshalter överskrider lokal eller regional bakgrundshalt. Området kan utgöras av mark, vatten,

sediment eller byggnader. Vad som avses med förorenade massor kan därför variera mellan olika platser och får avgöras av ansvarig tillsynsmyndighet.

Hantering: En verksamhet eller åtgärd som utgörs av tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, förvaring, transport, användning, omhändertagande, destruktion, konvertering, saluförande, överlåtelse eller därmed jämförliga förfaranden.

Hälso- och miljöfarliga produkter: Flytande ämnen eller blandningar klassificerade och märkta som farliga kemiska produkter, enligt den så kallade CLP-förordningen ([EG] 1272/2008) eller tidigare gällande föreskrifter KIFS 2005:7.

Industriområde: Planlagt område för industri, logistik, lagring eller hantering av avfall, eller partihandel.

Jord- eller vattenslagning: Förvaring av plantor som är behandlade med kemiska bekämpningsmedel, i jord eller i vatten, i väntan på att de ska planteras.

Kemiska bekämpningsmedel: Kemiska produkter innehållande växtskyddsmedel eller biocider som är avsedda att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer, däribland virus, förorsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom. Ogräsättika och såpvatten räknas inte här som kemiska bekämpningsmedel.

Nederbördsskydd: Tak och väggar eller motsvarande anordning som skyddar mot nederbörd.

Nyetablering: Påbörjande eller anläggande av ny verksamhet, men begreppet omfattar inte att byta ut eller ändra befintlig anläggning.

Punktbehandling: Behandling med en metod som medför att bekämpningsmedlet inte sprids utanför det avsedda objektet för bekämpningen.

Schaktningsarbete: Sänkning av markytan, det vill säga att åstadkomma en grop i marken, eller utjämnande av nivåskillnader inom ett område.

Sekundärt skydd: Anordningar enligt nedanstående punkterna 1–5 som säkerställer att hela mängden av det hanterade ämnet eller produkten kan samlas upp. Det sekundära skyddet utgörs av ett tätt material som är beständigt mot avsett ämne eller produkt.

1. Invallning för enskild cistern eller behållare.
2. Invallning som är gemensam för flera cisterner eller behållare.
3. Dubbelmantlade rörledningar.
4. Dubbelmantlade cisterner och behållare.
5. Annan anordning som säkerställer att hela mängden av det hanterade ämnet eller produkten kan samlas upp.

Tillfällig uppläggning: Uppläggning under pågående arbete kortare tid än tre månader.

Trädgårdsavfall: Biologiskt nedbrytbart växtmaterial.

Uppställning eller parkering: Fordonet eller transportbehållaren lämnas utan tillsyn längre tid än tolv timmar.

Yrkesmässig: All användning som utförs som ett led i en näringsverksamhet eller annars som en del av en yrkesutövning. Definitionen har sitt ursprung i definitionen av yrkesmässig användare i artikel 3.1 i direktiv 2009/128/EG: "en person som använder bekämpningsmedel i sin yrkesmässiga verksamhet, inbegripet operatörer, tekniker, arbetsgivare och egenföretagare, både på jordbruksområdet och inom andra sektorer".

Övergångsbestämmelser

1. Dessa föreskrifter träder i kraft den 23 juni 2024.
2. Genom föreskrifterna upphävs det skyddsområde och de skyddsbestämmelser som meddelades för Hindås (Västra Nedsjön) genom Vattendomstolens vid Vänersborgs tingsrätts dom den 15 december 1982 (del av VA 38/82).
3. För befintliga anläggningar och verksamheter träder föreskrivna förbud och föreskrivna krav på tillståndsplikt i kraft två år efter att dessa skyddsföreskrifter träder i kraft.
4. Verksamhet eller anläggning som omfattas av tillståndsplikt enligt dessa föreskrifter får inte användas eller bedrivas efter det att tillståndsplikten trätt i kraft, om inte tillstånd erhålls.
5. Bensin- eller dieseldrivna tvåtaktsmotorer utan direktinsprutning får trots lydelsen i 5 § användas i två år efter att dessa skyddsföreskrifter träder i kraft.

Information om andra bestämmelser

Enligt 7 kap. 22 § miljöbalken gäller föreskrifterna omedelbart, även om de överklagas.

Bestämmelser om påföljd vid överträdelse av dessa föreskrifter finns i 29 kap. miljöbalken.

Enligt 2 kap. lagen om skydd mot olyckor (2003:778) ska den som upptäcker eller får kännedom om olycka som innebär allvarlig risk för någons hälsa eller miljön om möjligt anmäla detta till räddningstjänsten.

Miljöbalkens allmänna hänsynsregler gäller generellt och skyddet av vattentäkten ska beaktas även för verksamheter och åtgärder som inte regleras i dessa föreskrifter.

Tillstånd krävs alltid enligt förordning (1998:8999) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd för nyetablering av avloppsanordning dit vattentoalett kopplas.

Även i andra lagar, förordningar och föreskrifter finnas särskilda bestämmelser som gäller inom vattenskyddsområden. Som exempel finns Naturvårdsverkets föreskrifter om skydd mot mark- och vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor (NFS 2021:10).

Beskrivning av ärendet

Ansökan från kommunen

Ansökan från Härryda kommun inkom den 28 augusti 2020.

Länsstyrelsen begärde komplettering av underlag från sökanden den 9 december 2020. Samråd mellan länsstyrelsen och kommunen skedde den 4 februari 2021. Komplettering med reviderad ansökan inkom den 26 januari 2022. Samråd mellan länsstyrelsen och kommunen skedde den 10 mars 2022. Länsstyrelsen yttrade sig om kommunens förslag den 16 mars 2022. Komplettering med reviderad ansökan inkom den 7 november 2022. Sökanden inkom med ytterligare revidering av ansökan den 22 juni 2023 rörande föreskriften om båtmotorer (5§).

Myndighetssamråd

Länsstyrelsen skickade ut den reviderade ansökan på remiss till berörda myndigheter och kommuner den 19 december 2022.

Länsstyrelsen begärde bemötande från sökanden på synpunkterna som inkom i myndighetssamrådet den 13 mars 2023. Bemötande från sökanden inkom den 9 juni 2023.

Remiss till sakägare

Länsstyrelsen beslutade den 11 oktober 2023 om att tillämpa kungörelsedelgivning, och berörda sakägare förelades av att yttra sig över förslag till beslut genom annonsering i Post- och Inrikes Tidningar samt i Göteborgsposten och Borås tidning.

Förslag till beslut och föreläggande om yttrande skickades även direkt till myndigheter som yttrat sig i myndighetssamrådet samt Havs- och vattenmyndigheten och Bollebygds kommun, Kretslopp och vatten, fiskevårdsföreningar, Lantbrukarnas riksförbund och ett antal av de som äger fastighet i anslutning till Västra Nedsjön och Östra Nedsjön, samt de som tagit kontakt med Länsstyrelsen angående ärendet och lämnat synpunkter.

Beslut om föreläggande om yttrande över förslag till beslut samt kungörelsedelgivning, förslag till beslut om vattenskyddsområde och föreskrifter hölls under remisstiden tillgängligt hos Länsstyrelsen Västra Götaland, Härryda kommun och Bollebygds kommun. Förslag till beslut och föreskrifter fanns även tillgängligt på Länsstyrelsens och Härryda kommuns hemsidor.

Länsstyrelsen begärde bemötande från sökanden på synpunkterna som inkom i samrådet med sakägarna den 18 december 2023. Bemötande från sökanden inkom den 24 januari 2024.

Sammanfattning av inkomna synpunkter från myndighetssamråd samt sökandens bemötande

Havs- och vattenmyndigheten och Bollebygds kommun valde att inte yttra sig i myndighetssamrådet.

Skogsstyrelsen yttrade sig rörande riskbedömningen av skogsbruk och föreskrifter som berör aktiviteter som kopplar till skogsbruk. Bland annat uppgav Skogsstyrelsen att föreskrifterna om petroleumprodukter, användande av kemiska bekämpningsmedel och tillståndsplikt för avverkning över 0,5 hektar inte är tillräckligt tydliga. Skogsstyrelsen yttrade sig också om att det saknas

restriktioner avseende markberedning och andra aktiviteter kopplade till skogsbruk som kan påverka vattenkvaliteten negativt. Skogsstyrelsen uppgav att det kan vara så att riskerna med skogsbruk har underskattats i ansökan. Skogsstyrelsen bedömde att vattenskyddsområdet med tillhörande skyddsföreskrifter inte påverkar skogsbruket i sådan omfattning att skogsbruk försvåras.

Sökanden bemötte synpunkterna från Skogsstyrelsen med att anmälan om avverkning krävs enligt föreskrifterna och att det möjliggör att kommunen får information om avverkningar inom området. Kommunen har då möjlighet att ställa krav i syfte att minska risken för negativ påverkan. Sökanden uppger att skyddsåtgärder vid bedrivande av skogsbruk alltid måste vidtas för att inte äventyra uppfyllande av miljökvalitetsnormerna för vatten, oavsett om skogsbruk bedrivs i ett vattenskyddsområde eller inte.

Trafikverket yttrade sig bland annat rörande att spridning av bekämpningsmedel på banvallen fortsatt bör kunna utföras inom ordinarie underhåll. Trafikverket konstaterade att skyddsföreskrifterna riskerar att påverka möjligheten att genomföra normal drift och underhåll.

Sökanden bemötte Trafikverkets yttrande med att spridning av bekämpningsmedel är förbjudet på banvallar även i Rådasjöns vattenskyddsområde, och att Trafikverket vid behov kan söka dispens från förbudet. Sökanden angav att ogräs även kan bekämpas på annat vis. Sökanden menade i övrigt att normal drift och underhåll inte påverkas av föreskrifterna, då schaktningsarbeten i samband med vägunderhåll är undantagna i föreskrifterna, likaså tillfällig uppläggning av massor i samband med markarbeten.

Härryda kommun lämnade synpunkter på avgränsningen av skyddsområdet med anledning av pågående arbete med översiktsplan inom kommunen som rör Hindås samhälle.

Sökanden bemötte synpunkterna med att vattenskyddsområdet har avgränsats enligt Havs- och vattenmyndighetens vägledning om inrättande av vattenskyddsområden. Överväganden har gjorts om syftet med vattenskyddsområdet kan uppnå med en zon, vilket det bedöms göra. Den planerade utvecklingen av Hindås samhälle har inte tagits med i vattenskyddsområdet eftersom eventuell utveckling av samhället inte sker i direkt anslutning till sjön. Det är främst dagvatten som bedöms utgöra en risk och den risken kan hanteras genom planering för hållbar dagvattenhantering.

Härryda kommun lämnade även synpunkter angående föreskrifterna. Kommunen hade synpunkter bland annat rörande tillståndsplikt för fordon på is, reglering av djurhållning och att nyetablering av bräddavlopp bör kräva tillstånd. Kommunen lämnade även synpunkter på att föreskriften om upplag av snö är otydlig och svår att följa, att förbud mot tankbeläggning bör tas bort och att underhåll av ledningar och vägar inte bör undantas från kraven i föreskrifterna. Härryda kommun anser också att det är oklart när prover måste tas på massor för återfyllnad. Härryda kommun ansåg att det saknas riskbedömning av vissa risker som regleras i Rådasjöns vattenskyddsområde, som saknas i Nedsjöarnas vattenskyddsområde.

Sökanden bemötte synpunkterna från kommunen. Rörande fordon på is uppgav sökanden att det är rimligt att ha kvar tillståndsplikten för att möjliggöra att skidspår kan dras på sjöarna, men att kommunen får möjlighet att förena tillståndet med villkor i syfte att minska riskerna. Sökanden anger att regleringen om djurhållning tagits bort då det inte är någon beaktansvärd risk i aktuellt område. En föreskrift har införts med tillståndsplikt för nyetablering av nöd- och bräddavlopp. Rörande upplag av snö anger sökanden att formuleringen inte är otydlig, och att den avser förhindra att någon kör in snö i vattenskyddsområdet för upplag och inte avser reglera plogning inom vattenskyddsområdet. Föreskriften om tankbeläggning tas bort. Sökanden anser inte att föreskrifterna rörande undantag vid underhåll av ledningar och vägar ska ändras. Krav på provtagning av misstänkt förorenade massor vid utfyllnad ansåg sökanden bör vara kvar. Vissa av de risker som reglerades i Rådasjöns vattenskyddsområde bedöms inte behöva regleras inom detta vattenskyddsområde eftersom förutsättningarna i områdena skiljer sig åt.

Sammanfattning av inkomna synpunkter från sakägare samt sökandens bemötande

Ett antal privatpersoner inkom med synpunkter som till stor del berör en tidigare reglering av användande av förbränningsmotorer på båtar i sjöarna. Privatpersonerna menade att det finns ett rikt friluftsliv i sjöarna, och att förslaget om att förbjuda samtliga förbränningsmotorer inte är politiskt förankrat, och att många privatpersoner investerat i nya båtmotorer för att fasa ut gamla tvåtaktare. En lista med namnunderskrifter har skickats in till Länsstyrelsen, där flertalet privatpersoner motsatte sig ett förbud

som innefattar fyrtaktsmotorer och tvåtaktsmotorer med direktinsprutning.

Två privatpersoner inkom med synpunkter rörande att användande av samtliga typer av förbränningsmotorer på båtar borde förbjudas inom vattenskyddsområdet. En av privatpersonerna inkom med ett antal frågor rörande bland annat tillsynsansvar över föreskrifterna och övergivna båtar, utsläpp från vattenskotrar, utsläpp från motorer vid olika hastigheter och provtagning av vattenkvalité. En fråga rörde om föreskriften i detta område påverkar reglering i andra vattenskyddsområden.

Sökanden bemötte synpunkterna angående förbränningsmotorer på båtar med att den nu föreslagna skyddsföreskriften, som ändrats under ärendets handläggning, medför ett bra skydd för vattentäkten avseende utsläpp från båtmotorer. Härryda kommun har redan tidigare kommunicerat till båtägare runt sjöarna om att fasa ut äldre tvåtaktsmotorer. Det finns en hastighetsbegränsning på 7 knop i sjöarna. Utsläpp från båtmotorer är även kopplat till hastighet, högre hastighet innebär högre motstånd och högre utsläpp. Genom att analysera det vatten man tar ut från sjön kan eventuell påverkan från bland annat båtmotorer följas upp. Vattenskyddsföreskrifter i andra områden påverkas inte av regleringen i detta område. Utsläpp från vattenskotrar har inte bedömts vara en betydande risk för vattentäkten.

Härryda kommun framförde synpunkter rörande att vattenskyddsområdet bör indelas i olika zoner med olika föreskrifter, samt att det bör vara förbjudet att använda bensin- och dieseldrivna fordon på is. Härryda kommun anser inte att upplag av snö som hämtats utanför vattenskyddsområdet bör regleras. Härryda kommun vill lägga till undantag för underhållsarbeten och dagvattenhantering i 17 §.

Sökanden bemötte synpunkterna med att bedömningen har gjorts att syftet med skyddsområdet kan uppnås med en skyddszon, utifrån hydrologiska förhållanden och den risksituation som råder i området. Avgränsningen av området utgår från Havs- och vattenmyndighetens vägledning om vattenskyddsområden. Sökanden anger att syftet med tillståndsplikten för fordon på is är att möjliggöra tillstånd för att dra upp till exempel skidspår på sjöarna, något som har efterfrågats. Risken med motordrivna fordon på is vid enstaka tillfällen bedöms som låg. Rörande snöupplag angav sökanden att föreskriften syftar till att undvika att belasta

vattenskyddsområdet med mer snömassor än nödvändigt. Sökanden angav att det är vanligt att tippa snö nära ytvatten för att bli av med massorna vilket medför en ökad belastning av föroreningar till vattentäkten. Sökanden föreslår en ändring enligt synpunkten i undantagen för underhållsarbeten och dagvattenhantering i 17 §.

Bollebygds kommun inkom med ett antal synpunkter på föreskrifterna. Rörande 1 § föreslog Bollebygd att dubbelmantlad förvaring skulle kunna undantas från föreskriften. Angående 2 § undrar Bollebygd om det finns krav på anmälan för det som är undantaget från föreskriften. Rörande 6 § ansåg Bollebygd att det är mycket svårt att övervaka om någon som kör på isen har tillstånd. Gällande 9 § föreslog Bollebygd att skrivningen ska ändras så att bara yrkesmässig spridning av aska regleras. Angående 10 § undrade Bollebygd om det är kommunen som får besluta om tillstånd. Bollebygd ansåg rörande punkt 3 i undantagen för 13 § att försiktighetsåtgärder ska krävas vid uppläggning av avfall och förorenade massor, till exempel att en presenning läggs mellan marken och massorna, eller kontroll av utsläpp från de massor som är förorenade. För punkt 4 i undantagen från samma föreskrift ansåg Bollebygds kommun att uppläggning av avfall som inte är farligt avfall ska skyddas från nederbörd med presenning eller läggas under tak för att förhindra och förebygga läckage. Rörande föreskriften om upplag av snö ansåg Bollebygds kommun att det bör förtydligas att det handlar om uppläggning av snö inom vattenskyddsområdet när snön kommer från ytor utanför området. Angående undantag i punkt 1 i 15 § ansåg Bollebygd att förvaringen ska ske skyddat från nederbörd och sekundärt skydd.

Sökanden bemötte Bollebygds kommuns synpunkter och avgav att det inte bedöms vara motiverat att parkera och ställa upp tankbilar och dylikt inom vattenskyddsområdet oavsett om det är dubbelmantlad förvaring, inget undantag från 1 § föreslås av sökanden. Rörande 2 § angav sökanden att det inte behövs någon anmälan vid undantag, då hade det framgått av föreskriften. Sökanden angav rörande 6 § att övervakning sker inom ramen för tillsyn och att det som utgångspunkt inte ska ske någon körning på isen. Rörande reglering om spridning av aska i 9 § ändras den till yrkesmässig spridning i enlighet med synpunkten från Bollebygds kommun. Kommunen beslutar om tillstånd enligt 10 §. Angående föreslagna ändringar av undantagen i § 13 anger sökanden att skrivningen är densamma som för Rådasjöns vattenskyddsområde och att föreskriften inte ändras. Sökanden angav, angående upplag av snö i 14 §, att skyddsföreskriften gäller inom

vattenskyddsområdet och att det framgår att den avser snö från utanför området. Rörande förslag på tillägg till första punkten i undantag till 15 § föreslog sökanden att punkten ändras enligt kommunens kommentar och att förvaringen ska ske skyddat från nederbörd och med sekundärt skydd även för hushållens farliga avfall.

Bollebygds kommun lämnade även en synpunkt angående att en stor del av Nedsjöarnas vattenskyddsområde är beläget inom Bollebygds kommun. Kommunen arbetar vid tiden för samrådet med att ta fram en vattentjänstplan. Omkring Östra och Västra Nedsjön finns cirka 300 hushåll som tas upp i kommunens vattentjänstplan som bevaknings-, utrednings- eller utbyggnadsområde. Utvidgningen av vattenskyddsområdet kring Östra Nedsjön får konsekvensen att fastigheter inom områden som idag klassificeras som bevakningsområde i stället kommer att klassificeras som utredningsområde. Innebörden av detta är enligt Bollebygds kommun att fler fastigheter kan behöva anslutas till kommunalt VA till en väsentligt högre anslutningskostnad i och med det faktum att det kommer att ske i ett område som är formellt skyddat enligt 7 kapitlet i miljöbalken. Kostnader för utbyggnad av vatten- och avloppsledningsnät är inte av oväsentlig betydelse.

Mot den bakgrunden ansåg Bollebygds kommun att vattenskyddsområdets avgränsning bättre borde motiveras och förses med en konsekvensanalys i dessa delar. Bollebygds kommun ifrågasatte om utbredningen av vattenskyddsområdet verkligen behöver vara så omfattande att den också avser Östra Nedsjön, och i vart fall att skyddszonen runt sjön inte bör vara så bred som 100 meter, särskilt mot bakgrund av att zonen kring andra tillrinnande vattendrag har bestämts till 50 meter. Bollebygds kommun anser att Östra Nedsjön skulle kunna vara sekundär zon i stället, med andra skyddsföreskrifter anpassade till detta.

Sökanden bemötte dessa synpunkter genom att ange att Bollebygds kommun har varit delaktig i vattenskyddsprocessen sedan starten år 2012, eftersom en stor del av vattenskyddsområdet ligger i Bollebygds kommun. Under hela denna tid har det framgått att Östra Nedsjön med en strandzon kommer att omfattas av vattenskyddsområdet. Detta beror på att Östra Nedsjön ligger inom en kort rinntid till planerat råvattenintag och att vattenkvalitén i Östra Nedsjön är av avgörande betydelse för vattenkvalitén i Västra Nedsjön. Vatten följer inte kommungränser och det är inte rimligt att anpassa vattenskyddsområdet efter sådana administrativa

gränser. Bollebygds kommun har inte tidigare framfört synpunkter gällande att Östra Nedsjön inte ska omfattas av vattenskyddsområdet. Avgränsningen av vattenskyddsområdet finns motiverad i det tekniska underlaget.

Kretslopp och vatten lämnade synpunkter på att vattenskyddsområdet är för litet och att det blir svårt att skydda i och med att avgränsningen är flikig. Kretslopp och vatten anger också att föreskrifterna bör formuleras likt Rådasjöns föreskrifter och att Nedsjöarnas känslighet bör värderas lika högt som Rådasjöns känslighet. Kretslopp och vatten angav också att olycksrisker i bebyggda områden med avrinning mot Nedsjöarnas behöver beaktas, och även att planering för hållbar dagvattenhantering är viktigt. Kretslopp och vatten ansåg inte att fordon på sjö och is bör tillåtas enligt föreskrifterna om det inte finns skogsbruk på öar i sjöarna. Kretslopp och vatten ansåg att det bör finnas en reglering även av punktbehandling med bekämpningsmedel, eftersom det finns bekämpningsmedel som har en negativ påverkan på råvattenkvalitén. Bekämpning kan även vara nödvändigt för att skydda samhällsviktig infrastruktur. Kretslopp och vatten ansåg att 20 § i föreskrifterna, där vattenverkets aktiviteter helt undantas från föreskrifterna, ska utgå. Även vattenverkets aktiviteter kan påverka vattentäkten och bör fångas upp genom anmälnings- och tillståndsprocesser för att nödvändiga skyddsåtgärder inte ska förbises.

Sökanden bemötte Kretslopp och vattens synpunkter med att vattenskyddsområdet är utformat efter Havs- och vattenmyndighetens vägledning om vattenskyddsområden där riskinventering och riskanalys har en central del. Risknivån inom sjöarnas avrinningsområde är generellt låg. De största riskerna med avseende på vattentäkten är utsläpp från båtmotorer, dagvatten från Hindås, avloppspumpstationer, bensinstation vid Västra Nedsjön samt enskilda avlopp där den mesta bebyggelsen ligger i anslutning till sjö eller vattendrag. Nedsjöarnas vattenskyddsområde bedöms vara tillräckligt stor för att medföra ett bra skydd för vattentäkten.

Sökanden anger att varje vattenskyddsområde ska fastställas efter rådande förutsättningar. Nedsjöarnas känslighet värderas lika högt som Rådasjöns känslighet, men bland annat risksituationen skiljer sig åt. Nedsjöarna ligger högst upp i Mölndalsåns avrinningsområde medan Rådasjön ligger långt nedströms och påverkas av betydligt fler risker. Skyddsföreskrifterna har, där så är relevant, anpassats till fastställda skyddsföreskrifter för Rådasjön. Rörande tillstånd för

fordon på is anger sökanden att det i ett tidigt skede lyftes att det bör finnas möjlighet att göra skidspår på sjöarna. Risken med punktbehandling av bekämpningsmedel bedöms som liten. Skyddsföreskriften som undantar vattenverkets aktiviteter är densamma som för Rådasjöns vattenskyddsområde och sökanden föreslår inte en ändring.

Skogsstyrelsen angav i sitt yttrande att anmälningsplikt för avverkning över 0,5 ha har tillkommit sedan tidigare samråd och menar att detta är ett bra förtydligande. Skogsstyrelsen angav att även om inget annat anges i vattenskyddsområdets föreskrifter så gäller skogsvårdslagens regelverk och de delar av miljöbalken som berör skogsbruk.

Trafikverket angav i sitt yttrande att stora delar av Trafikverkets tidigare synpunkter har bemötts. I 17 § i föreskrifterna bör det förtydligas att undantag för schaktningsarbeten även gäller järnväg.

Sökanden bemöter Trafikverkets kommentar med att detta förtydligas i undantaget för 17 § i föreskrifterna.

Länsstyrelsens bedömning

Områdets avgränsning

Vattenskyddsområdet är avgränsat med en zon. Zonen är anpassad utifrån den risk som markanvändningen kan innebära för råvattnet. Hela Västra Nedsjöns och Östra Nedsjöns vattenytter inkluderade i vattenskyddsområdet. Tillrinnande vattendrag till Västra Nedsjön inklusive en strandzon kring dessa på 50 meter är också inkluderade i vattenskyddsområdet. Detta då det främst är verksamheter och markanvändning i nära anslutning till sjöarna, och vattendragen nära Västra Nedsjön, som kan utgöra en risk för Västra Nedsjön som dricksvattentäkt. Vattendrag som mynnar nära Västra Nedsjöns utlopp är inte inkluderade i vattenskyddsområdet, eftersom avrinningen från dessa sker direkt till Mölndalsån. Delar av Hindås samhälle är inkluderade i vattenskyddsområdet, eftersom åtgärder och aktiviteter inom dessa bebyggda områden kan innebära en risk för Västra Nedsjön.

Länsstyrelsen bedömer inte att arbetet med Bollebygds vattentjänstplan är avgörande för hur avgränsningen av vattenskyddsområdet ska se ut. Vattenskyddsområdet och föreskrifterna är anpassade för att skydda vattentäkten i Västra Nedsjön utifrån av sökande framtagen riskanalys. Nuvarande

avgränsning bedöms vara väl avvägd utifrån behovet av skydd och effekten av de föreskrifter som föreslås.

Föreskrifterna

Syftet med skyddsföreskrifterna är att minimera risk för påverkan på vattentäkten i Västra Nedsjön. Det tekniska underlaget som bifogats i ansökan beskriver vilka verksamheter och andra potentiella föroreningskällor som finns i området runt sjöarna.

Föreskriften om hantering av hälso- och miljöfarliga produkter har anpassats så att föreskriften gäller hälso- och miljöfarliga produkter som inte regleras i Naturvårdsverkets föreskrifter gällande brandfarliga vätskor och spilloljor (NFS 2021:10).

Föreskriften om användande av båt eller annan farkost med bensin- eller dieseldriven tvåtaktsmotor utan direktinsprutning har ändrats under ärendets handläggning. Länsstyrelsen bedömer att det är rimligt att förbjuda användandet av tvåtaktsmotorer utan direktinsprutning enligt sökandens förslag, då en stor del av bränslet vid användande av denna typ av motorer släpps ut oförbränt. Tvåtaktsmotorer som saknar direktinsprutning har identifierats som en påtaglig risk för vattentäkten i riskanalysen. Det bedöms rimligt att en omställningstid på två år införs för denna typ av motorer innan förbudet träder i kraft.

Länsstyrelsen delar sökandens bedömning att föreskriften om tankbeläggning inte bedöms vara tillräckligt motiverad i detta område, och den ingår inte i beslutade föreskrifter.

Länsstyrelsen delar sökandens bedömning om att djurhållning inte behöver regleras i detta område, eftersom det inte bedömts vara en betydande risk.

Det bedöms vara motiverat att ha anmälningsplikt vid avverkning inom skyddsområdet. Mobila tankar för petroleumprodukter som kan användas inom till exempel skogsbruk regleras också i föreskrifterna.

Föreskriften rörande avledning av dagvatten har reviderats under ärendets handläggning och bedöms i nuvarande utformning reglera den risk som identifierats för vattentäkten.

Föreskrifter rörande avfall och upplag har reviderats under ärendets handläggning. Det bedöms vara motiverat att undanta uppläggning vid tillfälliga markarbeten, och tillfällig uppläggning vid bygg- och

rivningsarbeten för en- och tvåbostadshus i väntan på borttransport.

Länsstyrelsen bedömer att föreskriften om upplag av snö i nuvarande formulering är tydlig. Det anges att föreskriften gäller snö som hämtas utanför vattenskyddsområdet och som lagras inom vattenskyddsområdet.

Länsstyrelsen bedömer, efter samråd med sökanden, att hushållens lagring av farligt avfall kan omfattas av ett generellt undantag i 15 §. Hushållens lagring av farligt avfall har inte tagits upp som en betydande risk för området. Det bedöms inte sannolikt att hushållen normalt sätt lagrar betydande mängder farligt avfall som innebär en beaktansvärd risk för Nedsjöarna som vattentäkt. I de fall olämplig lagring av större omfattning sker ska det hanteras inom ramen för miljökontorens ordinarie tillsyn enligt miljöbalken.

Länsstyrelsen anser att det är motiverat att undanta akuta arbeten och åtgärder som genomförs i syfte att trygga trafiksäkerhet och framkomlighet på allmän väg från 1 §, 2 §, och 17 §. För arbeten som inte är akuta bedöms det inte motiverat att införa undantag från föreskrifterna, till exempel rörande reglering av schaktningsarbeten i 17 §. Länsstyrelsen anser inte att underhållsarbeten behöver undantas från 17 §. Föreskriften reglerar schaktningsarbeten, och undantagen från föreskriften gäller redan för akuta schaktningsarbeten (till exempel akuta underhållsarbeten som kräver schaktning) som är nödvändiga för att trygga till exempel trafiksäkerhet, framkomlighet på allmän väg och järnväg eller dammsäkerhet.

I övrigt bedömer Länsstyrelsen att föreslagna föreskrifter är väl motiverade med hänsyn till de risker som behöver minskas, som presenterats av sökanden i den tekniska underlagsrapporten och i riskbedömningar.

Upphävande av skyddsbestämmelser i vattendom

Länsstyrelsen bedömer att det inte finns något behov att ha kvar de skyddsbestämmelser och det skyddsområde som beslutades i vattendomstolens dom VA 38/82 daterad 15 december 1982, eftersom föreskrifterna i detta beslut innebär ett tydligare skydd för vattentäkten och avgränsningen är bättre anpassad utifrån skyddsbehovet.

Motivering till beslutet

Länsstyrelsen bedömer att ansökan med inskickade kompletteringar är tillräckligt underlag för beslut.

Syftet med vattenskyddsområdet är att skydda det vatten som ska användas för dricksvattenproduktion. Vattenskyddsområdet utgör även ett stöd vid samhällsplanering, tillsyn och prövning.

Västra Nedsjön ska försörja Härryda kommun med dricksvatten parallellt med en annan vattentäkt i kommunen, i syfte att säkra långsiktig tillgång till dricksvatten i kommunen. Avrinningen från Östra Nedsjön påverkar Västra Nedsjön, varför det är viktigt att även Östra Nedsjön inkluderas i vattenskyddsområdet.

Både Västra Nedsjön och Östra Nedsjön är utpekade som regionalt viktiga vattentäkter i Länsstyrelsens regionala vattenförsörjningsplan, och är viktiga att skydda även i ett regionalt perspektiv.

Med hänsyn till uppgifterna i ansökan, inkomna synpunkter från berörda sakägare, kommuner och andra myndigheter samt sökandens bemötanden, bedömer Länsstyrelsen att förslaget skyddsområde och föreslagna föreskrifter, utgör en rimlig avvägning mellan behovet av skydd och effekten av de inskränkningar (föreskrifter) i markanvändningen som föreslås.

Länsstyrelsen bedömer att det är motiverat att upphäva skyddsområde och skyddsbestämmelserna i vattendom 38/82 daterade 15 december 1982, eftersom det nya vattenskyddsområdet med föreskrifter innebär ett tydligare skydd för vattentäkten.

Konsekvensutredning

Enligt förordningen om konsekvensutredning (2007:1244) krävs en utredning vid beslut riktade mot allmänheten med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken. I detta fall gällande föreskriften (5 §) om förbud mot användande av båt eller annan farkost med bensin- eller dieseldriven tvåtaktsmotor utan direktinsprutning.

Av 5 § i samma förordning framgår att kravet inte gäller om det bedöms saknas skäl för att genomföra en utredning och om denna bedömning dokumenteras.

Länsstyrelsen bedömer att konsekvenserna av det föreslagna förbudet inte är av sådan betydelse, för verksamhetsutövare eller

enskilda båtägare, att det finns tillräckliga skäl för att genomföra en detaljerad konsekvensutredning.

Länsstyrelsens bedömning bygger på att det finns en omställningstid eftersom förbudet träder i kraft efter två år, samt att allmänhetens behov av att använda båt eller annan farkost med bensin- eller dieseldriven tvåtaktsmotor utan direktinsprutning är litet i förhållande till riskerna med detta.

Utbyte av tvåtaktsmotorer utan direktinsprutning till elmotor, fyrtaktsmotor eller tvåtaktsmotor med direktinsprutning bedöms kunna ske utan några kostnadsmässigt orimliga konsekvenser för den enskilde.

Det som Bollebygds kommun anfört om utbyggnad av kommunalt avlopp och vatten är inte en konsekvens av en ordningsföreskrift i detta beslut.

Intresseprövning

Vattenskyddsområdet är ett angeläget allmänt intresse.

Föreskrifterna är anpassade för att uppnå vattenskyddsområdets syfte och behovet av skydd för vattentäkten. Länsstyrelsen har enligt 7 kap. 25 § MB avvägt föreskrifterna för området mot sakägares enskilda intressen och bedömer att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses. Meddelade föreskrifter bedöms vara rimliga och miljömässigt motiverade.

Bestämmelser som beslutet grundas på

7 kapitlet 21 § miljöbalken: Ett mark- eller vattenområde får av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som vattenskyddsområde till skydd för en grund- eller ytvattentillgång som utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt.

7 kapitlet 22 § miljöbalken: För ett vattenskyddsområde skall länsstyrelsen eller kommunen meddela sådana föreskrifter om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter inom området som behövs för att tillgodose syftet med området. Om det behövs, får länsstyrelsen eller kommunen föreskriva att skyltar eller stängsel skall sättas upp och att annans mark får tas i anspråk för detta. Föreskrifterna skall gälla omedelbart, även om de överklagas.

Länsstyrelsen eller kommunen får meddela dispens från föreskrifter som den har meddelat för ett vattenskyddsområde, om det finns särskilda skäl.

En länsstyrelse får överlåta åt den eller de kommunala nämnder som skall fullgöra kommunens uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet att på ansökan av den som berörs av ett beslut enligt första stycket medge undantag från beslutet. Vidare får bestämmas att anmälningar om en verksamhet eller åtgärd inom ett vattenskyddsområde skall göras hos den kommunala nämnden.

7 kapitlet 30 § miljöbalken: Föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett område som skyddas enligt detta kapitel och om ordningen i övrigt inom området får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. I de fall kommunen beslutar om skydd av ett område får den meddela sådana föreskrifter. Föreskrifterna skall gälla omedelbart, även om de överklagas.

22 § Förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m: Länsstyrelsen får meddela föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken.

Information

Ersättning

Enligt 31 kap. 4 § miljöbalken har fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till mark och vatten rätt till ersättning om föreskrifterna innebär att pågående markanvändning avsevärt försvåras.

Om det krävs tillstånd för en viss verksamhet eller åtgärd betalas ersättning endast om tillstånd har vägrats eller förenats med särskilda villkor enligt 31 kap. 5 § miljöbalken.

Talan om ersättning eller inlösen ska föras i mark- och miljödomstolen senast 1 år efter att beslutet vunnit laga kraft, enligt 31 kap. 13 § miljöbalken.

Tillsyn

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för vattenskyddsområden beslutade av myndigheten, enligt förordningen (1998:900) om tillsyn

enligt miljöbalken. Länsstyrelsen kan efter ansökan från kommunen besluta om överlåtelse av tillsynen till kommunen.

Underrättelse om beslut

Beslutet kungörs i länets författningssamling, samt genom annonsering i Göteborgs-Posten och Borås Tidning. Berörda fastighetsägare och övriga sakägare ska anses ha fått ta del av beslutet den dag kungörelse är införd i ortstidning. Beslutet skickas dessutom per post till fastighetsägare enligt förteckning från sökanden.

Beslutet finns under överklagandetiden på Länsstyrelsens och Härryda kommuns hemsidor.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor på telefon 010-224 40 00 eller via e-post vastragotaland@lansstyrelsen.se. Ange ärendets diarienummer 40927-2020 i ämnesraden för e-post.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsöverdirektören Jörgen Peters med vattenvårdshandläggaren Liselotte Lindgren som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsjuristerna Sabine Lagerberg och Linda Granström, enhetschefen Annika Kjellkvist och vattendirektören Sandra Brantebäck medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilagor

1. Karta över vattenskyddsområdet
2. Överklagandehänvisning regeringen

Kopia till

Härryda kommun (kommun@harryda.se)

Bollebygds kommun (kommunen@bollebygd.se)

Havs- och vattenmyndigheten (havochovatten@havochovatten.se)

Trafikverket (trafikverket@trafikverket.se)

Skogsstyrelsen (skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se)

Naturvårdsverket (registrator@naturvardsverket.se)

Lantmäteriet (kundcenter@lm.se)

Statens jordbruksverk (jordbruksverket@jordbruksverket.se)

Boverket (registraturen@boverket.se)

Enskilda som yttrat sig i ärendet enligt sändlista

Fastighetsägare enligt av sökanden framtagen förteckning

Ni kan överklaga beslutet hos regeringen

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Västra Götaland antingen via e-post; vastragotaland@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Västra Götaland, 403 40 Göteborg.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen senast den 21 maj 2024. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, vastragotaland@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-224 40 00. Ange diarienummer 40927-2020.